

SADRŽAJ

PREDGOVOR	3
SPISAK SKRAĆENICA	9
1. ULOGA POŠTANSKOG SAOBRAĆAJA U EKONOMIJI I DRUŠTVU	11
1.1 Delatnost i značaj poštanskog sektora	11
1.2 Trendovi razvoja poštanskog sektora	16
1.3 Obim poštanskih usluga.....	17
1.4 Univerzalna poštanska usluga – opšte odredbe	20
1.5 Univerzalna poštanska usluga u Srbiji.....	23
1.6 Nacionalno poštansko tržište	27
1.7 Liberalizacija poštanskog tržišta	29
1.8 Finansiranje univerzalne usluge u uslovima potpuno liberalizovanog tržišta	31
2. TEHNOLOŠKI PROCESI PRI PRENOSU POŠILJAKA	37
2.1 Prijem poštanskih pošiljaka	40
2.1.1 Mesta prijema pošiljaka.....	40
2.1.2 Uslovi za prijem pošiljke.....	42
2.1.3 Prijem prema vrstama pošiljaka	45
2.1.3.1 Prijem običnih pismonosnih pošiljaka	50
2.1.3.2 Prijem preporučenih pismonosnih pošiljaka	53
2.1.3.3 Prijem pismonosnih pošiljaka sa označenom vrednošću – vrednosnih pisama	61
2.1.3.4 Prijem paketa	65
2.1.3.5 Prijem pošiljaka ubrzane pošte (Post Express, EMS)	70
2.1.3.6 Prijem „POST RESTANT“ pošiljaka	75
2.2 Otprema poštanskih pošiljaka.....	76

2.2.1	Vrste otpreme prema mestu organizovanja	76
2.2.2	Vrste otpreme prema tipu pošiljaka	83
2.2.2.1	Otprema običnih pošiljaka	83
2.2.2.2	Otprema knjiženih pošiljaka	84
2.2.3	Vrste zaključaka u otpremi i označavanje transportnih jedinica	86
2.2.4	Formiranje Karte, Spiska razmene i Pregleda rada kartiste	91
2.2.5	Kvalitet otpreme	99
2.3	Transport poštanskih pošiljaka	102
2.3.1	Sistem transportnog povezivanja	102
2.3.1.1	Nivoi jedinica poštanske mreže i transportnih pravaca	103
2.3.1.2	Princip koncentracije i difuzije pošiljaka	104
2.3.1.3	Oblici transportnog povezivanja	106
2.3.1.4	Magistralne transportne veze u Pošti Srbije	108
2.3.2	Izbor transportnih sredstava za prevoz pošiljaka	111
2.3.2.1	Železnica	111
2.3.2.2	Motorna vozila	112
2.3.2.3	Avionski transport	113
2.3.2.4	Brodski transport	113
2.3.2.5	Cevni transport	113
2.3.2.6	Vozila na električni pogon	114
2.3.2.7	Transport pošiljaka dronom	116
2.3.2.8	Hibridni transport, tj. hibridna pošta	117
2.3.2.9	Putujuća pošta	117
2.3.3	Transportna sredstva u Pošti Srbije	118
2.4	Prispeće	119
2.4.1	Prispeće pošiljaka u izmeničnu poštu	119
2.4.2	Prispeće pošiljaka u poštanski centar	122
2.4.3	Prispeće u određišanu poštu	124
2.5	Uručenje	127
2.5.1	Dostava	127
2.5.1.1	Osnovni pojmovi prostorne organizacije dostave	127
2.5.1.2	Organizacija dostave u zavisnosti od mesta sortiranja pošiljaka	128
2.5.1.2.1	Centralizovani sistem dostave	128
2.5.1.2.1	Decentralizovani sistem dostave	131
2.5.1.3	Vrste dostave prema sadržaju	133
2.5.1.4	Vrste dostavnog područja prema učestalosti dostave	134
2.5.1.5	Podela dostavnog područja prema tipu naselja	135
2.5.1.6	Podela dostavnog područja prema tipu gradnje	136
2.5.1.7	Podela dostavnog područja prema konfiguraciji terena	137
2.5.1.8	Projektovanje dostavnog rejona	137
2.5.1.8.1	Parametri za određivanje veličine dostavnog rejona na osnovu tipa gradnje	137
2.5.1.8.2	Parametri za određivanje veličine dostavnog rejona na osnovu količine pošiljaka na dostavi	138

2.5.1.8.3	Određivanje veličine dostavnog reiona na osnovu ostvarenog pređenog puta	139
2.5.1.8.4	Korišćenje prevoznih i ostalih sredstava za dostavu pošiljaka	142
2.5.1.8.5	Projektovanje dostavnih reiona u statičkom sistemu organizacije	144
2.5.1.8.6	Prosečna produktivnost reiona i poštoša	150
2.5.1.9	Pojam specijalizovane dostave	152
2.5.1.10	Korišćenje GIS-a za organizaciju reiona	153
2.5.2	Isporuka	154
3.	STANDARDIZACIJA ADRESNIH PODATAKA	155
3.1	Adresovanje pošiljaka	157
3.1.1	Pošiljka adresovana za primaoca u naselju sa dodeljenim nazivima ulica	158
3.1.2	Pošiljka adresovana za primaoca u naselju bez dodeljenih naziva ulica	160
3.1.3	Pošiljka adresovana za korisnika poštanskog pregratka	160
3.1.4	Pošiljka adresovana za korisnika usluge post restant	161
3.1.5	Pošiljka adresovana za primaoca kojem se pošiljke uručuju preko vojne pošte	161
3.1.6	Preporuke za ručno ispisivanje adrese	162
3.1.7	Ključne zone adresne strane koverta	162
3.2	Pošanski broj i pošanski adresni kod	166
3.2.1	Iskustva izabranih poštanskih uprava	166
3.2.1.1	Primer Velike Britanije	167
3.2.1.2	Primer Holandije	169
3.2.1.3	Primer Kanade	170
3.2.1.4	Primer Sjedinjenih Američkih Država	172
3.2.1.5	Primer Švajcarske	172
3.2.1.6	Primer Italije	173
3.2.1.7	Primer Nemačke	173
3.2.1.8	Primer Slovenije	175
3.2.1.9	Primer Hrvatske	175
3.2.1.10	Sistematizovan pregled kodnih sistema u izabranim zemljama	176
3.2.2	Pošanski broj i pošanski adresni kod u Srbiji	179
3.2.2.1	Pošanski broj u Srbiji	179
3.2.2.2	Pošanski adresni kod u Srbiji	181
3.2.3	Komercijalni aspekti korišćenja poštanskog koda	185
4.	ORGANIZACIONA STRUKTURA POŠTANSKOG OPERATORA	187
4.1	Pojam organizacije	187
4.2	Delatnost preduzeća	190
4.3	Organizaciona struktura JP „Pošta Srbije“	192

4.3.1	Direkcija za poštansku mrežu	194
4.3.2	Direkcija za pismonosne usluge	198
4.3.3	Direkcija za poštansko-finansijske usluge	201
4.3.4	Direkcija za ekspres, paketske i logističke usluge	204
4.3.5	Direkcija za logistiku	206
4.3.6	Direkcija za ekonomske poslove	208
4.3.7	Direkcija za pravne poslove	209
4.3.8	Direkcija za kadrove	211
4.3.9	Direkcija za informacione tehnologije i elektronske komunikacije	213
4.3.9.1	Organizacija direkcije za informacione tehnologije i elektronske komunikacije u sedištu preduzeća	213
4.3.9.2	Organizacija direkcije za informacione tehnologije i elektronske komunikacije van sedišta preduzeća	215
4.3.10	Direkcija za strategiju i razvoj	217
4.3.11	Samostalni sektor za internu reviziju	218
4.3.12	Samostalni sektor za međunarodne poslove	219
4.3.13	Samostalni sektor za upravljanje rizikom	220
4.3.14	Samostalni sektor za korporativni marketing i velike korisnike	221
4.4	Novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova u JP „Pošta Srbije“	222
5.	FILATELIJA I ELEKTRONSKA POŠTANSKA MARKA	223
5.1	Predfilatelistički poštanski period	223
5.2	Istorijat nastanka poštanske marke	225
5.2.1	Obračun poštarine	226
5.2.2	Pokušaji uredenja naplate poštarine	226
5.2.3	Poštanske reforme	227
5.2.4	Prve poštanske marke	228
5.3	Poštanske marke	229
5.3.1	Elementi poštanske marke	230
5.3.2	Vrste i namena poštanskih maraka	231
5.4	Filatelija u Srbiji	232
5.5	RFID poštanska marka	235
5.5.1	Iskustva u svetu – Projekti RFID tehnologije u poštanskim i kurirskim službama	236
5.5.2	Projekat RFID poštanske marke	237
5.5.3	Prednosti i benefiti RFID poštanske marke	239
	LITERATURA	241
	SPISAK POJMOVA	247
	BELELEŠKA O AUTORIMA	249